

У вересні 2018 року споживча інфляція майже не змінилась і становила 8.9% р/р (9.0% р/р у серпні), перевищивши верхню межу цільового діапазону (+6.5% +/- 2 в.п. на кінець III кварталу 2018 року). У місячному вимірі ціни зросли на 1.9%, що значною мірою зумовлено сезонними чинниками.

Інфляційний тиск залишається високим попри послаблення продовольчої інфляції. Так інфляція у річному вимірі у вересні була вищою ніж прогноз, опублікований у липневому "Інфляційному звіті" (8.3%) за рахунок базової компоненти та цін на паливо. Високі темпи зростання цін підтримуються стійким внутрішнім попитом, швидким зростанням заробітних плат та різким подорожчанням нафти на світових ринках.

Базова інфляція у вересні залишилася на рівні попереднього місяця (8.7% р/р). Ключовими факторами збереження високих річних темпів зростання базового ІСЦ були послаблення обмінного курсу гривні в останні кілька місяців (як до долара США, так і до кошика валют країн-партнерів) та подальше прискорення зростання заробітних плат.

Прискорилося зростання цін на непродовольчі товари (до 4.5% р/р), що переважно імпортуються (холодильники, пральні машини, автомобілі, кухонний посуд, ліки, газети та книжки тощо). Водночас стримувало зростання цін цієї групи уповільнення зростання цін на одяг та взуття (до 1.8% р/р), що відображало посилення номінального ефективного обмінного курсу гривні в попередні періоди (за оцінками Національного банку ціни на ці товари реагують на зміну обмінного курсу із значним запізненням).

Темпи зростання цін на продукти харчування з високим ступенем обробки залишилися незмінними (10.1% р/р). Прискорення зростання цін на товари зі значною часткою імпорту – шоколад, каву, чай, кондитерські вироби, сухофрукти, макаронні вироби – компенсувало уповільнення зростання цін на м'ясні та молочні продукти (до 12.7% р/р та 12.2% р/р). Останньому сприяло сповільнення зростання цін на сировину, у тому числі завдяки розширенню вітчизняної та імпортової пропозиції, а також зниженню світових цін на продукти харчування.

Темпи зростання цін на послуги знизилися (13.6% р/р). Так через подальший тиск з боку зростання виробничих витрат, зокрема, на оплату праці, та з боку споживчого попиту, а

також значну імпорتنу складову в собівартості окремих видів послуг, прискорилося зростання вартості послуг закладів відпочинку, перукарських та косметологічних, туристичних, медичних послуг, мобільного зв'язку тощо. Водночас тривало сповільнення зростання вартості послуг закладів громадського харчування (до 13.9% р/р) передусім завдяки зниженню темпів зростання цін на продукти харчування.

Зростання цін на сирі продукти харчування у вересні уповільнилося (до 0.8% р/р). Ціни на фрукти поглибили падіння (до 12.8% р/р) завдяки високим показникам урожаю яблук та деяких інших фруктів та ягід, хоча падіння цін на овочі (на 2.3% р/р) було не таким суттєвим, як у попередньому місяці. Так знизилися ціни на перець та баклажани, а також тривало падіння цін на огірки, бобові та часник. Однак прискорилося зростання цін на овочі борщового набору через затримку зі збором урожаю пізніх сортів цих культур. Останнє може пояснюватися значною кількістю опадів у вересні (на 19 – 168% більше норми згідно з [даними Українського гідрометеорологічного центру](#)). Прискорилося зростання цін на борошно (до 16.9% р/р), що також позначилося на цінах на хліб (прискорилося до 19.2% р/р). Також уповільнилося зростання цін на яйця (до 22.2% р/р) на тлі відповідних тенденцій на зовнішніх ринках.

Темпи зростання адміністративно регульованих цін знизилися (до 13.5% р/р). Уповільнилося зростання цін на алкогольні напої (до 8.1% р/р) на тлі сприятливої бази порівняння¹, а також цін на тютюнові вироби (22.4% р/р). Водночас зберігався тиск на адміністративні ціни з боку прискорення зростання цін на паливо та заробітних плат. Зокрема, до високих темпів зростання вартості послуг міського транспорту (32.7% р/р) додалося прискорення зростання вартості проїзду в маршрутному таксі (до 23.8% р/р). Крім того, з 10 вересня 2018 року було [підвищено тарифи](#) на окремі послуги поштового зв'язку (загалом зростання цін на поштові послуги в ІСЦ прискорилося до 60.0% р/р).

Зростання цін на паливо прискорилося (до 22.7% р/р) на тлі стрімкого зростання світових цін на нафту та послаблення обмінного курсу гривні.

У вересні 2018 року промислова інфляція дещо **знизилася – до 18.9% р/р (з 19.3% р/р у серпні)**. У місячному вимірі промислова інфляція становила 1.2%.

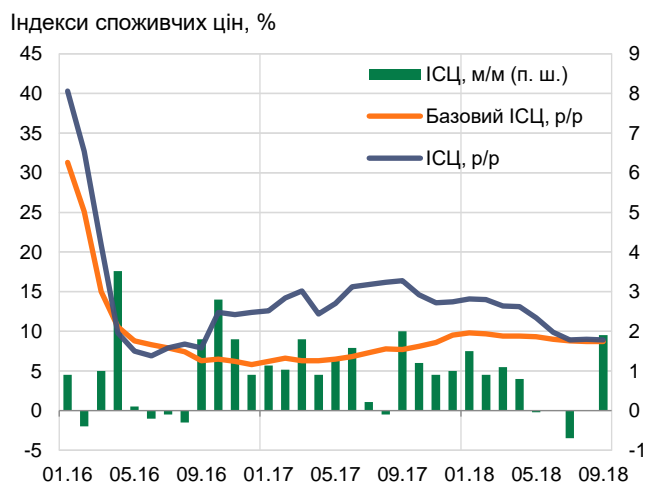
¹ У минулому році уряд підвищив мінімальні ціни на алкогольні напої у вересні, а в цьому році таке підвищення відбулося з 2 жовтня.

Уповільненню зростання індексу цін виробників у річному вимірі передусім сприяло зниження темпів зростання цін у добувній промисловості (до 17.7% р/р). Так нижчими темпами зростали ціни на кам'яне вугілля (15.6% р/р). Крім того, падіння світових цін на залізну руду в річному вимірі сприяло уповільненню зростання цін у добуванні металевих руд (до 17.5% р/р), а також у металургії (до 16.8% р/р).

Нижчими темпами зростали ціни в машинобудуванні (15.7% р/р). Зокрема суттєво уповільнилося зростання цін у виробництві електричного устаткування (19.3% р/р) на тлі сприятливої бази порівняння – у минулому році ціни зростали через дефіцит графітових електродів на світових ринках.

Водночас в інших галузях переробної промисловості темпи зростання цін підвищилися. Так через підвищення світових цін на енергоресурси прискорилося зростання цін у хімічній промисловості (до 13.6% р/р) та у виробництві коксу та продуктів нафтоперероблення (до 24.4% р/р).

У вересні 2018 року споживча та базова інфляція в річному вимірі залишилися на рівні попереднього місяця

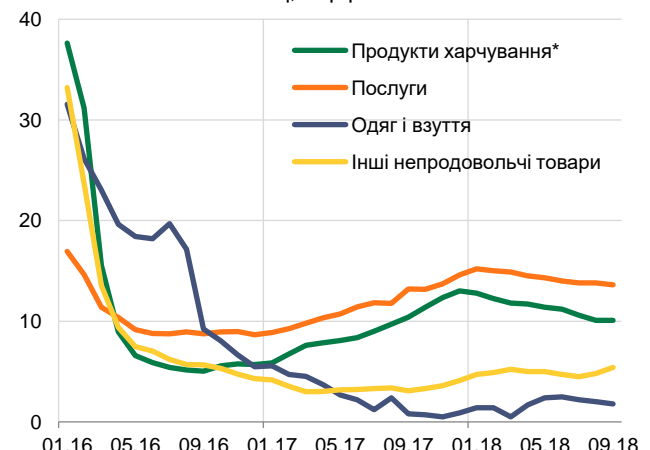

Джерело: ДССУ.

Тривало прискорення зростання цін у виробництві харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів (до 9.2% р/р). Це насамперед відображало збільшення темпів зростання цін у виробництві хліба та борошняних виробів (до 16.7% р/р) на тлі зростання витрат на сировину, переважно через зростання цін на пшеницю та борошно в річному вимірі, а також електроенергію та оплату праці. Завдяки розширенню пропозиції імпортової сировини та зниженню світових цін уповільнилося зростання цін у виробництві м'ясних продуктів (до 2.8% р/р), а сприятлива база порівняння позначилася на уповільненні цін у виробництві напоїв (до 12.8% р/р).

Деяко вищими темпами зростали ціни в постачанні електроенергії, газу, пари та кондиціонованого повітря (33.9% р/р). Це відбулося насамперед унаслідок зростання цін на постачання газу. Водночас у місячному вимірі ціни дещо знизилися (на 0.6%), чому сприяло здешевлення виробництва електроенергії ТЕС за рахунок зниження темпів зростання вартості вугілля, а також сонячної електроенергії на тлі активного будівництва нових СЕС.

Висока базова інфляція зумовлена послабленням обмінного курсу гривні в останні кілька місяців та подальшим прискоренням зростання заробітних плат
Основні компоненти БІЦЦ, % р/р

*З високим ступенем оброблення.
Джерело: ДССУ, розрахунки НБУ.

Небазова інфляція також залишилась високою через прискорення зростання цін на паливо, попри нижчі темпи зростання цін на сирі продукти та адміністративно регульованих цін

Джерело: ДССУ, розрахунки НБУ.

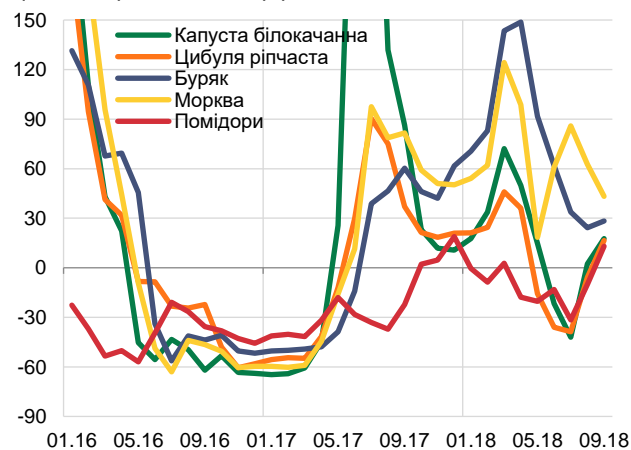
Темпи зростання цін на сирі продукти харчування сповільнилися завдяки збільшенню пропозиції та зниженню світових цін на окремі продукти

Джерело: ДССУ.

Затримка збору урожаю овочів борщового набору, а також більш раннє досягання помідорів призвели до скорочення пропозиції цих товарів та відповідно прискорення зростання цін

Ціни на окремі овочі, % р/р

Джерело: ДССУ.

Темпи зростання адміністративно регульованих цін знизилися завдяки сповільненню зростання цін на алкоголь та тютюнові вироби. Водночас зростання вартості хліба, транспорту та зв'язку прискорилося

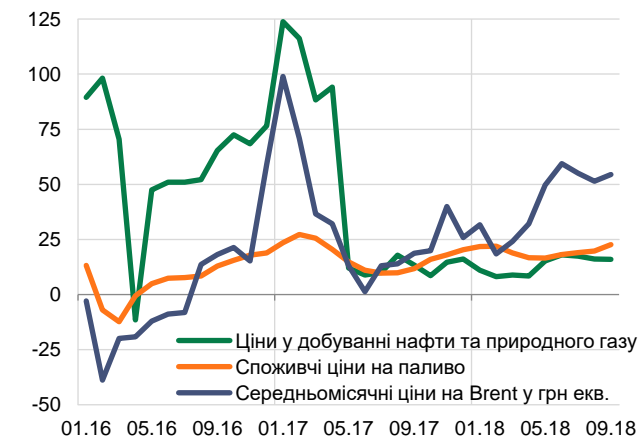
Компоненти адміністративно регульованих цін, % р/р

Джерело: ДССУ.

Підвищення світових цін на нафту та послаблення обмінного курсу гривні призвело до прискорення зростання цін на паливо

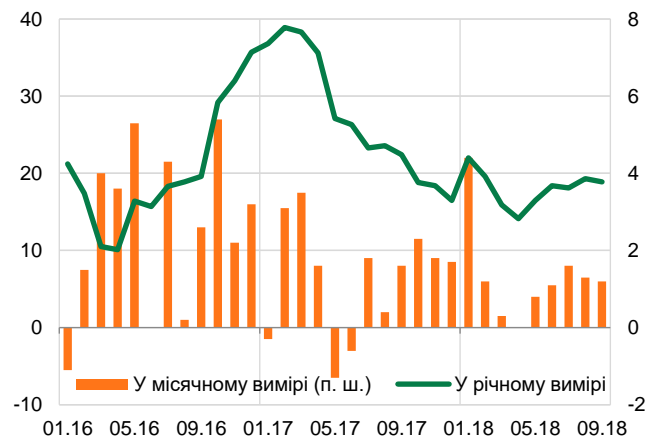
Індекси цін на паливо, %

Джерело: ДССУ.

У вересні 2018 року промислова інфляція в річному вимірі децю сповільнилася ...

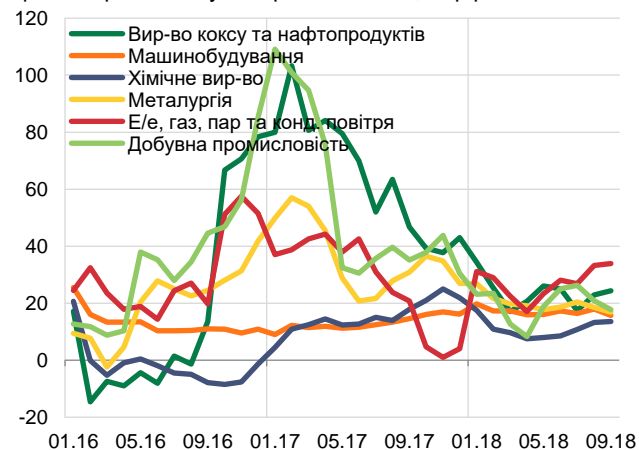
Індекс цін виробників, %

Джерело: ДССУ.

... завдяки нижчим темпам зростання у добувній промисловості, що також позначилося на наступних ланках виробничого процесу, зокрема металургії

Ціни в окремих галузях промисловості, % р/р

Джерело: ДССУ.

Темпи зростання цін у харчовій промисловості децю збільшилися передусім через прискорення зростання цін у виробництві хліба та борошняних виробів

Ціни в підгалузях харчової промисловості, % р/р

Джерело: ДССУ.

Зміна цінних індексів ІСЦ та ІЦВ у 2016 – 2018 роках

	частка ІСЦ для 2018 року, %	2016 рік	2017 рік	% р/р			вересень 2018 року, % м/м
				липень	серпень	вересень	
Компоненти споживчого кошика (за класифікацією Національного банку України)							
Індекс споживчих цін	100.0	12.4	13.7	8.9	9.0	8.9	1.9
Базова інфляція	58.9	5.8	9.5	8.8	8.7	8.7	1.9
Небазова інфляція*	41.1	17.5	19.4	8.9	9.1	8.9	1.8
сирі продукти	18.6	1.2	23.5	1.0	1.7	0.8	2.0
адміністративно регульовані тарифи та ціни	18.5	34.6	16.1	13.8	13.8	13.5	1.0
паливо	4.0	19.5	20.0	19.0	19.7	22.7	5.4

Окремі компоненти споживчого кошика (за класифікацією ДССУ)

Продукти харчування та безалкогольні напої	42.6	3.3	17.7	7.1	7.1	6.7	1.6
Алкогольні напої, тютюнові вироби	8.3	22.5	20.7	18.5	17.9	15.7	0.8
Одяг і взуття	5.6	5.5	0.9	2.2	2.0	1.8	8.6
Житло, вода, е/е, газ та інші види палива, у т. ч.:	6.1	47.2	10.6	4.6	4.8	4.6	0.2
утримання будинків та прибудинкових територій	0.3	11.5	47.5	23.6	24.1	22.2	0.0
водопостачання	0.2	42.1	20.2	13.3	12.3	12.7	1.1
гаряча вода	0.2	82.9	0.9	-0.3	0.7	1.0	0.3
природний газ	1.7	42.0	1.2	0.2	0.1	0.0	0.0
центральне опалення	1.1	89.3	3.8	3.8	3.8	3.8	0.0
електроенергія	1.0	60.0	28.1	0.0	0.0	0.0	0.0
Транспорт	11.8	11.4	16.7	15.4	16.2	17.7	2.8
Зв'язок	3.1	4.0	9.1	8.9	9.0	10.9	2.1
Освіта	1.5	13.7	14.9	15.4	15.4	13.3	10.0

Окремі компоненти ІЦВ

	частка ІЦВ для 2018 року, %**	2016 рік	2017 рік	% р/р			вересень 2018 року, % м/м
				липень	серпень	вересень	
Індекс цін виробників	100.0	35.7	16.5	18.1	19.3	18.9	1.2
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	14.7	85.1	30.4	26.3	20.9	17.7	2.0
Добування кам'яного вугілля	2.5	40.4	47.8	24.4	20.4	15.6	0.2
Добування сирої нафти та природного газу	5.1	76.5	16.1	18.0	16.1	16.0	3.1
Добування металевих руд	6.0	107.2	29.3	32.3	23.5	17.5	1.9
Переробна промисловість	65.7	22.6	18.5	13.2	13.7	13.5	1.8
Вир-во харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	21.2	16.2	12.5	8.4	8.9	9.2	2.2
Вир-во коксу та продуктів нафтоперероблення	3.9	61.7	43.0	17.4	22.9	22.4	3.3
Вир-во хімічних речовин і хімічної продукції	2.8	-1.4	21.9	10.8	13.2	13.6	1.0
Вир-во основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	1.4	8.5	11.0	12.8	12.6	12.1	0.5
Вир-во гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	5.1	9.5	12.5	12.7	13.1	12.6	0.8
Металургійне вир-во, вир-во готових металевих виробів, крім виробництва машин і устаткування	18.4	41.8	26.9	20.4	18.5	16.8	1.6
Вир-во автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів	2.8	11.4	17.9	17.7	18.0	19.5	1.7
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	19.6	51.5	4.0	26.8	33.2	33.9	-0.6

* Розрахунки Національного банку України на підставі даних ДССУ, уточнені дані. Сума внесків компонентів ІСЦ може відхилитися від загального ІСЦ за рахунок застосування динамічних ваг відповідно до методології ДССУ та округлення.

** Частка компонентів у ІЦВ розрахована на основі даних ДССУ щодо обсягу реалізованої промислової продукції за видами діяльності за 2017 рік.

Список скорочень:

ІСЦ – індекс споживчих цін

ІЦВ – індекс цін виробників

ДССУ – Державна служба статистики України

ЖКГ – житлово-комунальне господарство

СЕС, ТЕС – сонячна та теплова електростанція

вир-во – виробництво

е/е – електроенергія

р/р – у річному вимірі, до відповідного місяця/періоду попереднього року

м/м – до попереднього місяця, у місячному вимірі

п. ш. – права шкала